

Backatorpsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Läsår 2023 -2024

Reviderad 230705

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt fritidshem

Ansvarig för planen

Rektor

Planen gäller från

2023-06-15

Planen gäller till

2024-06-15

Läsår

2023-2024

Förankring av likabehandlingsplanen

Planen uppdateras på delegation av rektor utifrån utvärdering av föregående års plan, kartläggningar och identifiering av främjande insatser. Den presenteras på elevrådsmöte under höstterminen samt skickas till Föräldraföreningen vid läsårets start.

Utvärdering

Insatserna i likabehandlingsplanen utvärderas i hela personalgruppen efter läsårets slut inom ramen för kvalitetsarbetet område Värdegrund. Vi använder en enkel och tydlig modell för utvärdering som kallas för GLK-metoden: Vad har vi Gjort, vilka Lärdomar skall vi dra och vad är Klokt att göra.

Mål och vision

Trakasserier och kränkande behandling skall inte accepteras på vår skola. Alla på skolan har ansvar för att främja en trygg miljö. Alla barn är en angelägenhet för alla på skolan. Den som uttrycker att den känner sig kränkt ska tas på allvar. Vi skapar goda relationer och lyssnar på våra elever. På Backatorpsskolan ska alla bemötas med respekt och få möjlighet att utvecklas utifrån sina möjligheter. Alla ska vara en del av gemenskapen på vår skola.

Arbetet med likabehandling och skolans värdegrund är ett prioriterat och återkommande utvecklingsområde för alla på skolan. Våra insatser ska stärka samverkan mellan hem och skola, mellan samtliga elever och vuxna på skolan.

BACKATORPSSKOLAN
TRYGGHET • GEMENSKAP • GLÄDJE

Elevernas delaktighet

Backatorpsskolan har ett *elevråd* som leds av utsedd personal. Elevrådet har möten cirka en gång per månad. På elevrådets dagordning finns en återkommande punkt om elevernas arbetsmiljö. Elevrådets representanter tar med sig information från och till *klassråd* som hålls regelbundet av ansvarig pedagog. Elevrådet går en gång per läsår igenom de delar som berör eleverna i likabehandlingsplanen. Eleverna inbjuds på olika sätt att vara delaktiga i arbetet med att förebygga diskriminering och kränkande behandling och elevrådet fungerar många gånger som en remissinstans.

Trygghetsenkät

Varje år genomförs en *trygghetsenkät* som omfattar alla elever. Syftet med enkäten är att ta reda på vad som skapar trygghet eller otrygghet på skolan. Enkäten är digitaliserad för enklare och bättre uppföljning och görs med stöd av vuxen. Kurator presenterar resultatet på Samordnarmöte, elevrådsmöte samt första personalmötet efter att den är sammanställd, för fortsatta diskussioner och åtgärder.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldraengagemang är viktigt på vår skola. Föräldrar, personal och elever ska samverka för barnens bästa. Skolan startades 1993 som ett föräldrakooperativ och det har länge funnits ett starkt föräldraengagemang. Föräldrarnas möjlighet till insyn och engagemang är naturligtvis först och främst, som i alla skolor, direkt kopplat till sitt barns klass och pedagogerna där. Riktlinjerna i läroplanen att skolan skall; *"samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet"*. Hösten 2020 bildades en föräldraförening som ska arbeta i enlighet med skolans vision och värdegrund. Föreningen ska verka för en bra verksamhet med god trivsel mellan föräldrar, barn och personal på skolan. Föräldrarnas möjlighet till insyn och engagemang är naturligtvis först och främst, som i alla skolor, direkt kopplat till sitt barns klass och pedagogerna där. Riktlinjerna i läroplanen att skolan skall; *"samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet"*.

Personalens delaktighet

Vid uppstartsdagarna arbetas likabehandlingsplanen igenom och de främjande insatserna planeras in i läsårsplaneringen. Arbetslagen sätter upp egna mål för arbetet som de följer upp löpande under året. I arbetet med likabehandlingsplanen engageras AMOR som står för AntiMObbningsRåd och består av en pedagog från vardera arbetslag på skolan samt kurator som på delegation av rektor koordinerar arbetet.

Främjande arbete

För att alla på skolan ska känna **trygghet** har vi regler som gäller alla.

På Backatorpsskolan

- visar vi varandra hänsyn och är hjälpsamma.
- är vi goda kamrater (skojbråk eller fysiskt våld, utfrysning eller hot är förbjudet).
- använder vi ett vårdat språk (använd inga negativa kommentarer eller kränkande ord).
- ger vi varandra arbetsro och pratar med låg röst på lektioner och vid måltider.
- kommer vi i tid.
- är vi rädda om skolans saker och städar alltid efter oss innan vi lämnar ett rum.
- använder vi endast skolans datorer för skolarbete.
- stänger vi av och lämnar mobiltelefonerna till läraren när skoldagen börjar. Personalen använder mobilen/Ipad som ett arbetsredskap under arbetstid.
- lämnar vi inte skolans område under skoltid/fritidstid utan tillstånd av en ansvarig vuxen.
- går vi alltid lugnt tillsammans på gångvägen till och från Kajutan.
- är vi ute när det är rast. På Mullängen, som inte är skolans område, får vi vara från åk 3 till 6.
- lämnar vi cykel, skateboard eller sparkcykel hemma eller i cykelstället.
- lämnar vi egna leksaker hemma om inte pedagogen har bestämt annat.
- följer vi snöbollsregler, fotbollsregler och KingOut-regler som elevrådet bestämt.
- ber vi om samtycke (tillstånd) innan vi filmar eller fotograferar någon.
- äter vi inte godis eller tuggar tuggummi på skoltid.
- är nötter, mandel samt livsmedel som innehåller spår av nötter **förbjudet**.

Konsekvenser om man bryter mot reglerna. (vilar mot skollagen, kapitel 5).

1. Den vuxne som ser en elev bryta mot reglerna tar genast ett samtal med eleven.
2. Vid större regelbrott informeras även klassläraren.
3. Vid behov så kontaktas vårdnadshavarna och/eller rektor.
4. Skolan beslutar störande föremål. Skolan får ge eleven; annan undervisningsgrupp, kvarsittning, begränsningar vid rast.
5. Vid upprepade regelbrott eller vid allvarliga händelser kallas vårdnadshavare till skolan för ett möte med berörd personal. Elev och rektor bjuds eventuellt också in – beror på situationen.
6. Vid svårare fall där ohälsa kan uppstå kallas vårdnadshavare, klasslärare och elevhälsoteamet till ett möte för fortsatt diskussion om ytterligare åtgärder.

Om vi tillsammans följer reglerna kan vi känna **trygghet**, **gemenskap** och **glädje** som är skolans värdeord!

Främjande insatser

På Backatorpsskolan arbetar vi med olika främjande insatser med fokus på skolans värdegrund. Likabehandling innebär att alla människor är likvärdiga oberoende av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion eller övertygelse, åsikter, funktionsnedsättning, hälsotillstånd, sexuell läggning, kön, könsidentitet, könsuttryck eller någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Namn: Elevdemokrati

Mål: Att göra elever delaktiga i skolans arbetsmiljöarbete och att de får vara med och påverka sin skolmiljö och vardag. Att de får lära sig om beslutsprocesser och kommer närmare skol-ledningens arbete.

Insats: Klassråd, elevråd, fritidsråd, önskelådor, att elever involveras i AMOR-arbetet eller medverkar på samordnarmötet någon gång/läsår.

Ansvarig: Mentorerna, utsedd pedagog som är ansvarig för elevrådet, fritidspedagoger

Namn: CPS - samarbetsbaserad problemlösning

Mål: Att hjälpa barn med sociala, känslomässiga och beteendemässiga problem på ett effektivt sätt.

Att all personal skall ha grundläggande kunskap om modellen.

Att modellen implementeras i allt arbete på skolan.

Insats: Skolan arbetar aktivt med CPS-modellen enligt Ross Greene. Läsåret 23/23 implementerar vi IBIS (inkuderande beteendestöd i skolan) som en förstärkning till CPS arbetet.

Ansvarig: Varje enskild pedagog med vägledning och handledning av CPS-handledare. IBIS i arbetslagen.

Namn: Rastaktiviteter

Mål: Rastverksamheten ska fungera hälsofrämjande och aktivt förebygga konflikter och känsla av utanförskap för elever. Vi ska få eleverna delaktiga i skolans rastaktiviteter; både som deltagare och som ledare för aktiviteter. Biblioteket erbjuder läsrast inomhus.

Insats: Planera och genomföra rastaktiviteter. Involvera elever i alla åldrar i verksamheten. Engagera äldre elever att leda aktiviteter för yngre. Biblioteket erbjuder läsrast inomhus. Rastprat i klassen.

Ansvarig: Rastaktivitetsledare och fritidslärare med stöd av all personal. Biblioteksansvarig.

Namn: AMOR - team för övergripande värdegrundsarbete på skolan (AntiMObbningsRåd)

Mål: Att på olika sätt uppmärksamma och arbeta med värdegrundsfrågor på skolan. Att stötta pedagoger vid kränkingsutredningar.

Insats: Att representera AMOR i sina arbetslag. Att årligen administrera, se över och diskutera Trygghetsenkäten och dess resultat. Att uppmärksamma och diskutera aktuella händelser eller trender på skolan som går emot vår värdegrund samt föreslå åtgärder.

Ansvarig: AMOR – representanter och kurator

Namn: Konfliktreducerande metoder ("jag-budskap", Giraffspråk", Bråka Smartare, Kamratmedling, TÄNK, seriesamtal)

Mål: Målet är att all personal, och i förlängningen eleverna, skall ha verktyg i konfliktreducerande metoder.

Insats: Personal diskuterar, informerar och delger varandra om konfliktreducerande metoder som fungerar för enskilda elever eller generellt. Pedagoger undervisar eleverna om konfliktreducerande metoder i förebyggande syfte.

Ansvarig: All personal på skolan

Namn: Lågaffektivt bemötande

Mål: Målet är att all personal skall ha verktyg i lågaffektivt bemötande.

Insats: Genom föredrag, böcker, samtal eller praktiska övningar få kunskap om grundprincipen bakom lågaffektivt bemötande.

Ansvarig: Arbetslag, AMOR, EHT

Namn: Regler och förhållningssätt. Soltankar.

Mål: Skolans personal och elever ska känna till och vara överens om gemensamma regler och förhållningssätt. Det skall råda nolltolerans mot skojbråk och kränkningar.

Insats: Återkommande samtal om gemensamma regler och rutiner i personal- och elevgrupp. Eleverna ska diskutera skolans värdegrund samt få en förståelse för innebörden av ord som *kränkande behandling*, *trakasserier* och *mobbning* (se bilaga Definitioner och Begrepp). Soltankar görs varje läsår.

Klassråd och elevråd används för att diskutera och sprida kunskap om våra regler och förhållningssätt.

Ansvarig: Mentor, arbetslag, AMOR – representanter och kurator

Namn: Barnets rättigheter/FNs barnkonvention

Mål: Målet är att ge eleverna möjlighet till ökad omvärldskunskap och insikt i hur andra barns livssituation är världen över och reflektera över andra barns förutsättningar i livet.

Insats: Arbete inom arbetslaget och i klassen med barnens rätt (t ex Barnrättsveckan, FN-dagen), barnkonventionen, och FN:s arbete. Sälja Majblommor och samtala om innebörden.

Solidariskt arbete (t ex samla in och skänka pengar till barnhemmet i Mocambique genom Bazar eller Våruss)

Ansvarig: Arbetslagen

Namn: Biblioteket

Mål: Erbjuder litteratur som grund för reflektion, samtal och kunskap om värdegrund.

Insats: Alla elever får tillgång till bibliotekstid och ges möjlighet att genom litteratur ta del av olika perspektiv och öka sin sociala förståelse.

Ansvarig: Pedagoger som är ansvariga för biblioteket

Namn: Fritidshemmet

Mål: Fritidshemmet ska fungera hälsofrämjande och aktivt förebygga konflikter och känsla av utanförskap för elever. Eleverna ska erbjudas en meningsfull fritid och tränas i samarbete och socialt samspel.

Insats: Planera och genomföra gruppstärkande aktiviteter. Fritidsråd

Ansvarig: Pedagoger som är ansvariga för fritids

Namn: Storylinearbete

Mål: Arbeta med värdegrundsmålen i kapitel 2 utifrån den berättelse och de karaktärer man skapar tillsammans i klassen. Öva samarbete och kamratbedömning. Att träna empati genom att sätta sig in i hur andra människor/karaktärer kan tänka.

Insats: Alla klasser genomför ett ämnesövergripande tema i form av en storyline. Elever och lärare skapar en berättelse tillsammans i klasserna och eleverna lever sig in i de karaktärer de skapar. Under en storyline initierar pedagogerna händelser som bidrar till att eleverna får ta ställning i olika etiska frågor.

Ansvarig: Arbetslagen

Namn: Miljö och Hälsa

Mål: Öka medvetandet om sin närmiljö och sin hälsa.

Hållbarhetstanken skall genomsyra alla aktiviteter på skolan.

Insats: Städ i närområdet på städ-dag och när det är skräpigt. Vårus där alla skall kunna delta på sina villkor. Daily mile - alla går ut och rör på sig 15 minuter per dag. Att ta hjälp av och involvera EHT vid frågor som rör fysisk- och/eller psykisk hälsa.

Ansvarig: Arbetslaget Styrman, utomhuspedagog, EHT.

Namn: Gemensamma aktiviteter som skapar "vi-känsla" på skolan (Bazar, Färggrupper, Påskaktivitet, Vårus, Luciatåg, musikal, kör, Snällkalender, m.m)

Mål: Öka gemenskapen och känsla av ansvarstagande på skolan.

Insats: Alla aktiviteter som blandar klasser och åldersgrupper t ex "färggrupper" där man lär känna sina skolkamrater på annat sätt än i skolvardagen. Äldre elever arrangerar aktiviteter eller är gruppleddare för yngre.

Ansvarig: Arbetslagen, AMOR

Namn: Etik på nätet

Mål: Ge redskap att arbeta med värdegrundsfrågor och nya metoder i en allt mer digitaliserad skola. Förebyggande arbete gällande etik på nätet.

Insats: Lärare i årskurs 4-6, planerar in insatser för att öka elevernas medvetenhet i frågan.

Ansvarig: Arbetslagen i samråd med IT-ansvarig pedagog

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

All personal är uppmärksam på vad som händer i elevgruppen och tar vid behov korta samtal för att snabbt avvärja missförstånd och konflikter. Varje klasslärare har regelbundet samtal med sina elever t.ex. i form av mentorssamtal där det ges möjlighet för barnen att bli lyssnade till. Det ska finnas rastvaktsschema och rastvärdarna ska se till att ha god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid.

Eleverna ska kunna vända sig till vilken vuxen som helst på skolan för att i ett första skede berätta om det är något som hänt som denne upplever som obehagligt eller kränkande. Varje vuxen som ser/uppfattar hot och eller våld mellan elever ska gripa in för att stoppa det. Det är alla vuxnas ansvar att hjälpa till vid konflikter och främja en god rastmiljö.

Rutiner för att utreda och åtgärda kränkningar

I varje klass finns ansvariga pedagoger och det är till dessa som eleven/föräldern i första hand ska vända sig för att få stöd och hjälp. I akuta lägen ska eleven vända sig till personal på plats.

Elever och föräldrar kan vända sig till elevhälsans personal som består av skolkurator, specialpedagog, skolsköterska och skolpsykolog. Rektor är ytterst ansvarig för elevhälsans arbete på skolan.

Skolans rutiner vid misstanke om att elev kränkt annan elev:

1. Anmälan om kränkande behandling lämnas till rektor skyndsamt för vidare distribution till styrelse.
2. Rektor beslutar om utredning startas. Utredningen görs av aktuell pedagog.
3. När den som utrett ärendet bedömer att utredningen är klar överlämnas ärendet tillbaka till rektor. Om kränkning skett skall rektor se till att åtgärder vidtas för att stoppa fortsatta kränkningar.

Skolans rutiner vid misstanke om att elev kränkts av personal.

1. Anmälan om kränkande behandling lämnas till rektor skyndsamt för vidare distribution till styrelse.
2. Det är rektor som utreder då elev misstänks ha kränkts av vuxen.
3. Om kränkning skett skall rektor se till att åtgärder vidtas för att stoppa fortsatta kränkningar.

Rutiner för uppföljning

Dokumentation och uppföljning sker enligt underlag, se nedan.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation görs i enlighet med rutiner som fastställts på Backatorpsskolan. De dokument som används är:

1. Anmälan om kännedom om kränkande behandling, (guling).
2. Utredningsmall, (gröning).

Ansvarsförhållande

Ansvarig under ärendegång:

1. Ansvarig personal som kontaktas i ett kränkningsärende.
2. Rektor
3. Utredande personal
4. Rektor är ytterst ansvarig för att rutinerna följs.

Sammanfattning av grundprinciper bakom lågaffektivt bemötande

GUIDEN - Ett sätt att tackla utbrott,

1. Affekt smittar

Lågaffektivt bemötande är egentligen ett antal olika metoder med ett gemensamt förhållningssätt för att hantera beteendeproblem, bråk, konflikter och fysiskt våld. En av grundprinciperna är att affekt smittar. Vi påverkas när andra människor är ledsna, arga eller glada och andra kan bli "smittade" av dina känslor. Barn smittas extra lätt. I ett lågaffektivt bemötande behåller du ditt lugn vilket i sin tur gör barnet lugnt.

2. Kräv aldrig ögonkontakt

Inga konflikter går att lösa i stridens hetta. När ett barn är i affekt gäller det att minska stressen och frustrationen så snabbt som möjligt. Kräv aldrig ögonkontakt för att få barnet att lyda. Att skrika "titta på mig" ökar affektsmittan och trissar upp konflikten. Undvik över huvud taget bestraffningar, utskällningar och tillrättavisningar. Släpp tanken på att "vinna" konflikten.

3. Sätt dig ned

Andas djupt och sänk axlarna. En lugn kropp smittar – och målet är ju att lugna barnet. Försök att komma på samma nivå genom att sätta dig ned. Men håll distansen och undvik beröring när barnet är upprört eftersom det kan öka stressen. Sitt eller stå inte mitt emot, vänd i stället sidan till. Muskelspänningen speglas och smittar när vi står mitt emot varandra.

4. Avled – konfrontera inte

En grundprincip i lågaffektivt bemötande handlar om att leda genom samarbete i stället för att vara auktoritär och motarbeta. Du kan bekräfta känslan men sedan avleda. När barnet fokuserar på något annat avtar affektsmittan och det blir en ny känsla i situationen. Ett mjukt anslag ökar barnets trygghet och känsla av medbestämmande och pressen minskar.

Använd humor och skoja. Föreslå kanske en ny aktivitet eller backa undan och låt en kollega ta över. Ibland behöver barnet dra sig undan och vara i fred en stund.

5. Håll inte fast

Ibland måste du avstyra en våldsam situation. Men det är viktigt att inte hålla fast och begränsa rörelsefriheten. Det ökar affekten. Ska du flytta på ett barn som slåss eller skadar sig själv är det bästa att följa med, inte mot, rörelserna. Fatta löst (!) tag i armen mellan armbåge och hand. Släpp efter några sekunder. Oftast räcker det med en gång men om barnet inte slutar att slåss kan interventionen behöva upprepas.

6. Utvärdera och förändra

Hantera, utvärdera och förändra. Det är tre fundament i lågaffektivt bemötande. Efter hanterandet av en svår situation är det viktigt att utvärdera vad som gick snett. Vilka förändringar behöver göras så att det inte upprepas? Hur ska planen se ut?

Hämtad från internet 190528, <https://forskolan.se/ett-satt-att-tackla-utbrott/>

Collaborative Proactive Solutions (CPS)

Ett grundantagande inom CPS är att barn (och vuxna) gör rätt om de kan. När krav och förväntningar överstiger barnens förmåga att bemöta dem adekvat- blir de utmanande. I CPS modellen fokuserar man på de problem som ger upphov till utmanande beteenden och på att lösa dem tillsammans med barnet. Den amerikanske psykologen Ross W. Greene har utvecklat CPS som både är en metod och ett förhållningssätt. Det Ross W. Greene menar är att beteendemässigt utmanande barn ännu inte utvecklat vissa viktiga tankefärdigheter. Genom att de vuxna i barnets omgivning identifierar och förstår vilka färdigheter som saknas och vilka problem detta leder till, kan de hitta lösningar tillsammans med barnet. Vårt mål med arbetet gällande CPS är att våra elever ska få ta del av en undervisning som bygger på samförstånd som inte innehåller bestraffningar, utan som är förebyggande, samarbetsbaserad och relationsbyggande.

Beskrivning av vad Giraffspråk är

Giraffspråket handlar om att ge "jag-budskap" för att hantera konflikter och i syfte att utveckla relationer. Man förmedlar sin känsla och sitt behov och talar om hur man påverkas av någons handling eller beteende. Arbetet med "jag-budskap" ingår i vårt långsiktiga arbete med emotionell intelligens som bland annat innebär att lägga märke till och urskilja känslor, handla spontant och intuitivt utifrån det man känner, tänka kring det man känner samt handla mer genomtänkt och långsiktigt. Giraffspråkets motsats är vargspråket som skuldbelägger och talar om hur andra är – Typiska vargord är t ex "fel", "borde", "måste", "skall", "aldrig", "alltid" och "men". Ordet "förtjäna" är också viktigt i varens begreppsvärld - att förtjäna belöning eller bestraffning. Giraffspråket kommer från non-violent communication (NVC) och utarbetades av den amerikanske psykologen Marshall Rosenberg. Hos Giraffen är det långt mellan hjärta och hjärna, vilket innebär att den inte reagerar impulsivt, utan stannar upp och reflekterar. Giraffen ser långt; bortom orden; och har en överblick. Giraffhalsen symboliserar modet att sticka ut halsen (hakan) och säga sin egen ärliga, subjektiva sanning och göra sig sårbar.

Den symboliserar även förmågan att kunna lyssna till vilka känslor och behov som finns bakom ett aggressivt beteende hos den vi kommunicerar med.

Prova att ge ett kärleksfullt "Jag-budskap" till någon du tycker om med delarna nedan. Öva därefter på att använda det för övrig feedback.

BETEENDE – Uttryck först det du iakttar, sådant som väcker känslor i dig, utan att blanda samman iakttagelsen med känslor, värderingar, tolkningar. När jag (ser, hör)....." _____	KÄNSLA – Uttryck sedan vilka verkliga känslor denna iakttagelse ger upphov till hos dig, utan att analysera, skuldbelägga eller kritisera. "känner jag mig....." _____
BEHOV - Förklara därefter varför du känner som du gör, dvs. vilka behov, värderingar samt tolkningar av situationen som får dig att känna som du gör inför en viss iakttagelse - utan att döma, kritisera eller skuldbelägga. "för att jag behöver....." _____	ÖNSKAN – Uttryck slutligen så tydligt, precist och konkret du kan vad du önskar skall hända i situationen, dvs. vem du vill skall göra vad och när. "och jag skulle vilja....." _____

Slutord

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Vi ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Att arbeta med grundläggande fostran som att visa ömsesidig respekt mellan människor tar idag mycket tid i skolan. Ytterst, är det viktigaste uppdraget vi har att skapa goda relationer med barn, vårdnadshavare och kollegor. En analys av värdegrundsarbetet med fokus på trygghet har fått stort utrymme i de senaste årens uppföljningar. Vi tar med oss våra lärdomar in i nästa läsår och avsätter tid för samtal i personalgruppen.

Vad har gett bäst effekt när det gäller att minska risken för kränkningar?

Vad framkommer att man främst behöver arbeta med framöver?

★ Närvarande vuxna:

- God bemanning - pedagoger ute på rasterna som tar rastvårdskapet på allvar = att ha uppsikt och vara lyhörd för vad som händer på skolområdet, vara tydlig och synlig (ha väst/jacka på!), interagera med eleverna
- ALLA barn är ALLAS barn!
- Att vara medveten och informerad om "oroshärdar"

★ Gemensamt förhållningssätt bland vuxna:

- Tydliga regler
- Återkommande och samma struktur och rutiner
- Nolltolerans mot skojbråk
- Viktigt att markera kränkande ord och handlingar direkt

★ Organiserade raster:

- Elevledda rastlekar
- Rastaktiviteter för alla årskurser, de är mycket viktiga samt
- Champions League

★ Gemensamma aktiviteter:

- Gemensamma aktiviteter över åldersgränserna - faddergrupper/färggrupper = allt som skapar "vi-känsla" på skolan
- Samarbete genom lek, tema och musikarbetet
- Äldre lär yngre - får växa med ansvar och bygger relationer

★ Filosofi/Mindset:

- Förstärka positivt beteende - tänka "barn gör rätt om de kan"
- Låta värdegrundsarbetet genomsyra allt
- Arbeta aktivt med Soltankar
- Hitta lugna stunder

★ Samarbete:

- Med sina närmaste kollegor
- Med andra på skolan
- Med föräldrarna

Referenser och länkar

Referenslitteratur

Bo Hejlskov Elvén (2014) *Bo Beteendeproblem i skolan*, Natur och kultur

Greene, Ross W. (2016): *Vilse i skolan. Hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt*. Studentlitteratur AB, Lund.

Gustafsson, L. (2009). *Elevhälsa börjar i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Iwarsson Petter (2014) *Samtal med barn och ungdomar – erfarenheter från arbetet på BRIS*, GOTHIA förlag.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, (2011). Stockholm: Skolverket

Skollagen (2010:800). Hämtad den 4 december 2014 från <http://www.regeringen.se>

Skolverket (2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda* Stockholm: Skolverket. Hämtad den 3 juli 2019 från <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b4ce/1553965948666/pdf3375.pdf>

Skolverket (2014). *Förskolans och skolans värdegrund - förhållningssätt, verktyg och metoder* Stockholm: Skolverket. Hämtad den 3 juli 2019 från <https://www.skolverket.se/getFile?file=2579>

Rosenberg M. *Nonviolent communication, Ett språk för livet*. (Org. eng. 1999) Piteå: Friare Liv; 2003

Länkar

Greene, Ross W, webblesurs: Walking Tour for Educators.
<https://www.livesinthebalance.org/walking-tour-educators>

IBIS, (inkuderande beteendestöd i skolan) <https://www.edu.uu.se/samverkan/ibis>

Barn- och elevombudet är en del av Skolinspektionen och ska ta tillvara barns och elevers rättigheter. Det innebär att BEO utreder anmälningar om kränkande behandling. BEO kan kräva skadestånd för ett barns eller elevs räkning och företräda barnet i domstol. www.skolinspektionen.se/beo

UNICEF. I barnkonventionens artikel 45 finns det inskrivet att UNICEF ska arbeta för att bestämmelserna i konventionen följs överallt. Det specialuppdraget innebär att vi har ett nära samarbete med all världens regeringar och en unik möjlighet att angripa orsakerna till att barns rättigheter kränks. <http://unicef.se/barnkonventionen>

På Skolverkets webb finns svar på de vanligaste frågorna om vad som gäller kring trygghet, studiero och disciplinära åtgärder i skola och förskola.
<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/trygghet-studio-och-disciplinara-atgarder>

Definitioner och begrepp

För att kunna bedriva ett effektivt arbete mot diskriminering och kränkande behandling behövs det att alla som arbetar i verksamheten har kunskap om innebörden av begreppen. Skolverket använder följande definitioner och begrepp.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder¹. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet².

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag³

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad **indirekt diskriminering**. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Med begreppet **likabehandling** menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

---

¹ 1 kap. 4 § diskrimineringslagen.

² 6 kap. 3 § skollagen.

³ Begreppet mobbning används i några av kommentarerna i detta material men förekommer inte längre i författningarna.

Skolans mål

Ett målinriktat arbete

På vår skola ska ingen elev bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Alla ska kunna känna trygghet och glädje i skolan. Vårdnadshavare ska känna tillit och förtroende när de lämnar sitt barn i skolan. All personal ska vara väl förtrogen med lagens krav och Backatorpsskolans rutiner för att förebygga och åtgärda kränkande behandling. Alla, elever och vuxna, ska känna till hur viktigt det är med snabb upptäckt av kränkning eller diskriminering, så att alla tar ansvar för arbetet mot kränkningar.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, och
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Läraren ska

- klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,
- öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem,
- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
- tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och
- samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, kapitel 2.1

Användning av nätverk och Internet på Backatorpsskolan

Internet gör det möjligt att kommunicera och utbyta information med människor och institutioner över hela världen. Vid samarbete och kommunikation på Internet är eleverna, skolans ambassadörer och eleverna ska ha ett gott uppträdande.

Eleven ska:

- använda ett vårdat språk,
- visa respekt för andra människor, och
- respektera alla former av upphovsrätt.

Eleven får inte på Internet eller i skolans nätverk :

- sprida känsliga eller extra skyddsvärda personuppgifter på nätet om inte det uppmanas av skolans personal,
- sprida texter, bilder eller ljud som kan upplevas som kränkande eller nedsättande. Tänk efter innan du skickar något som du kanske tycker är ok men som andra kan uppleva som kränkande,
- skicka kränkande eller hotfulla meddelanden via chatt, sms-funktioner eller liknande tjänster,
- använda sig av eller sprida/ladda ner någonting som ägs eller har skapats av någon annan, utan tillåtelse från den som äger eller har rättigheten att använda materialet,
- besöka webbsidor som visar olämpligt innehåll om detta inte är överenskommet med läraren som en del av undervisningen. Exempel på olämpligt innehåll är sidor med pornografiskt material, sidor som visar grovt våld eller uppmanar till rasism och sidor som beskriver hur man utför olagliga handlingar,
- skicka skräppost eller göra massutskick i syfte att förstöra för mottagarens eller kommunens e-postsystem,
- skicka eller sprida virus eller skadliga komponenter till andra,
- försöka eller göra intrång på andra datornätverk, eller
- delta i någon olaglig verksamhet.

Att bryta mot dessa regler kan exempelvis resultera i en viss tids avstängning från datoranvändandet eller att eleven inte får ta med sig datorn hem under en begränsad period. Vid otillåten användning av datorn ska alltid vårdnadshavare meddelas.

På Skolverkets webb finns svar på de vanligaste frågorna om vad som gäller kring trygghet, studiero och disciplinära åtgärder i skola och förskola.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/trygghet-studiero-och-disciplinara-atgarder>

Anmälan om kännedom om kränkande behandling

Skolan ska vidta åtgärder så att skollagens krav att motverka kränkande behandling uppfylls. Personal anmäler om kränkande behandling till rektor som i sin tur anmäler till huvudman (styrelsen).

Elevens namn	Personnummer	
Enhet	Klass/grupp/avdelning	Datum för händelsen

Anmälan avser	Mellan vilka
<input style="width: 50px; height: 40px; border: 2px solid blue;" type="checkbox"/> Kränkande behandling	<input style="width: 50px; height: 40px; border: 2px solid blue;" type="checkbox"/> Barn/elev- Barn/elev
<input style="width: 50px; height: 40px; border: 2px solid blue;" type="checkbox"/> Trakasserier	<input style="width: 50px; height: 40px; border: 2px solid blue;" type="checkbox"/> Vuxen- Barn/elev
<input style="width: 50px; height: 40px; border: 2px solid blue;" type="checkbox"/> Sexuella trakasserier	

_____
Datum Namnförtydligande

_____
Underskrift/underskrifter

Fylls i av rektor.

☐

Utredning påbörjas.

Infört i sammanställningsdokument för läsåret.

☐

Datum som huvudman (ansvarig ledamot i styrelsen) tagit del: _____

Eva Mars

_____
Datum Namnförtydligande

_____
Underskrift rektor

BACKATORPSSKOLAN
TRYGGHET • GEMENSKAP • GLÄDJE

Utredning med anledning av anmälan om kännedom om kränkande behandling och/eller trakasserier

Namn på utsatt/utsatta barn: Klass:

Namn på den/de som uppges kränka/trakassera   Klass:

Arbetsenhet:

Datum för anmälan:

Händelse/händelseförlopp;

Redogör för de faktiska omständigheterna, d.v.s. vad som hänt, när, var och vilka personer som var inblandade.

Uppgifter från den/de utsatta;

Uppgifter den/de som uppges kränka/trakassera;

Uppgifter från den/de utsattas vårdnadshavare;

Uppgifter från vårdnadshavare till den/de som uppges kränka/trakassera;

Uppgifter från andra; Ange vad lärare, annan personal, kamrater etc. uppger.

Vad kan ha orsakat händelsen/händelseförloppet; *Analysera orsak/orsaker till händelsen/händelseförloppet och bedöm behov av åtgärder både i det enskilda fallet och i förebyggande syfte.*

Vidtagna åtgärder; *Redogör för vidtagna åtgärder och när åtgärderna vidtogs. Här anges också ev. polisanmälan och/eller anmälan till socialtjänsten.*

Förebyggande åtgärder; *Redogör för åtgärder för att förhindra att liknande uppkommer igen och när dessa åtgärder vidtagits/kommer att vidtas.*

Uppföljning/Utvärdering; *Redogör för när och hur uppföljning ska ske. I uppföljningen ska bedömas om kränkningarna/trakasserier har upphört.*

Utredare

Datum:

Namn:

Befattning:

Underskrift

Huvudmannen tagit del.

Datum:

Utredningen godkänns/avslutas

Datum:

Rektor: Eva Marsh

Underskrift rektor